№18–22 – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436–15

6. Swanson Dr. Lee Entrepreneurship and Innovation Toolkit / Dr. Lee Swanson. – 2017. – p. 158

7. Черняк В.З. Історія підприємництва: учбовий посібник для студентів, які навчаються за економічними спеціальностями / В.З. Черняк. – М.: ЮНІТІ–ДАНА, 2015. – 607 с.

8. Шеметьев А.А. Международные стандарты инновационного менеджмента: учебное пособие (для студентов вузов и авангардных преподавателей) / А.А. Шеметьев.– ФинСофт.РФ, 2014. – 466 с.

9. Гунин В.Н. Управление инновациями / В.Н. Гунин, В.П. Баранчеев, В.А. Устинов, С.Ю. Ляпина. – М.: ИНФРА–М, 2012 – 328 с.

10. Друкер П. Бизнес инновации: пер. с англ. К. С. Головинского / П. Друкер. – М.: ИД «Вильямс», 2011.– 432 с.

References

1. Marshall A. Pryntsypy polytycheskoj ekonomyy / A. Marshall. — M.: Prohress, 1993. — T. 1. — 415 s.

2. Samuel'son P. Monopolystycheskaia konkurentsyia — revoliutsyia v teoryy / P. Samuel'son // Teoryia fyrmy / pod red. Hal'peryna. — SPb., 1995. — Vyp. 2. – 258 s.

3. Hnatenko I. A. Lohika vprovadzhennia innovatsijnykh zakhodiv na rehional'nyj rynok pratsi v umovakh joho tsyklichnoho rozvytku / I. A. Hnatenko, V. O. Rubezhans'ka // BiznesInform. – 2017. – № 8. – S. 110 – 115.

4. Konstytutsiia Ukrainy [Elektronnyj resurs] // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR). – 1996. – № 30. – s. 141. – Rezhym dostupu: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96–%D0%B2%D1%80

5. Hospodars'kyj kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy № 436–IV vid 16.01.2003 r. [Elektronnyj resurs] // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), – 2003. – №18–22 – Rezhym dostupu: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436–15

6. Swanson Dr. Lee Entrepreneurship and Innovation Toolkit / Dr. Lee Swanson. – 2017. – r. 158

7. Cherniak V.Z. Istoriia pidpryiemnytstva: uchbovyj posibnyk dlia studentiv, iaki navchaiut'sia za ekonomichnymy spetsial'nostiamy / V.Z. Cherniak. – M.: YuNITI–DANA, 2015. – 607 s.

8. Shemet'ev A.A. Mezhdunarodnye standarty ynnovatsyonnoho menedzhmenta: uchebnoe posobye (dlia studentov vuzov y avanhardnykh prepodavatelej) / A.A. Shemet'ev.– FynSoft.RF, 2014. – 466 s.

9. Hunyn V.N. Upravlenye ynnovatsyiamy / V.N. Hunyn, V.P. Barancheev, V.A. Ustynov, S.Yu. Liapyna. – M.: YNFRA–M, 2012 – 328 s.

10. Druker P. Byznes ynnovatsyy: per. s anhl. K. S. Holovynskoho / P. Druker. – M.: YD «Vyl'iams», 2011.– 432 s.

Дані про автора

Гнатенко Ірина Анатоліївна,

докторант кафедри підприємництва та бізнесу Київського національного університету технологій та дизайну, к.е.н., доцент

e–mail: gnatenkoiryna2000@gmail.com

Данные об авторе

Гнатенко Ирина Анатольевна,

докторант кафедры предпринимательства и бизнеса Киевского национального университета технологий и дизайна, к.э.н., доцент

e–mail: gnatenkoiryna2000@gmail.com

Data about the author

Iryna Hnatenko,

Associate professor of department of economy and business, Kyiv national university of technologies and design

e–mail: gnatenkoiryna2000@gmail.com

УДК 330.34

DOI: 10.5281/zenodo.2537248

ПЕНДЗИН О.О.

Пріоритети і принципи інноваційної політики держави

Предмет дослідження *– механізми забезпечення інноваційного розвитку в умовах обмежених фінансових ресурсів.*

Метою написання статті *є авторське визначення пріоритетів державної політики в сфері науково–технічних та інноваційних перетворень економіки.*

Методологія проведення роботи *– загальні положення економічної теорії та економіки інновацій, а також порівняльний аналіз впливу пріоритетів і завдань державної інноваційної політики на розвиток впровадження новітніх технологій.*

© ПЕНДЗИН О.О., 2018

Результати роботи *– здійснено аналіз зарубіжного досвіду державної підтримки інноваційної діяльності суб'єктів господарювання. Висвітлено стратегію формування моделі інноваційного розвитку України шляхом застосування фінансово–кредитних та податкових важелів, серед яких найважливішими є державна фінансова підтримка інноваційного бізнесу у прямій і непрямій формах. Серед державних інструментів підтримки інновацій ефективними можуть стати: комплекс податкових пільг, державна політика прискореної амортизації, надання державних гарантій в інвестиційних кредитах малому та середньому бізнесу, стимулювання спеціалізованих інститутів, надання пільгових позик підприємцям–новаторам, податкові канікули і формування спеціальних інноваційних фондів та галузевих банків реконструкції і розвитку, заохочення системи пільгового страхування ризиків інноваційного підприємництва; запровадження державного пресингу щодо використання застарілих технологій і техніки.*

Висновки *– одним із стратегічних пріоритетів державної політики є впровадження принципів інноваційного розвитку економіки України, а саме: підвищення ефективності бюджетного фінансування наукової сфери; інтеграція вітчизняного наукового сектору в Європейський науково–дослідний простір; створення високотехнологічних конкурентних товарів і послуг та інфраструктури інноваційної діяльності. Необхідність формування стратегічних пріоритетів викликана ростом обмеження виробничих ресурсів; необхідністю підвищення ефективності результатів впровадження новітніх технологій, продуктів і послуг; та забезпеченням сприятливих для здоров'я людини стандартів життя. У сфері послуг перспектив набувають такі фінансові інструменти підтримки інновацій, як пільгове кредитування, дотації та надання субсидій.*

Ключові слова: *інновації, державна політика, механізм, інструмент, стратегія, пріоритет.*

ПЕНДЗИН А.А.

Приоритеты и принципы инновационной политики государства

Предмет исследования *– механизмы обеспечения инновационного развития в условиях ограниченных финансовых ресурсов.*

Целью написания статьи *является авторское определение приоритетов государственной политики в сфере научно–технических и инновационных преобразований экономики.*

Методология проведения работы *– общие положения экономической теории и экономики инноваций, а также сравнительный анализ влияния приоритетов и задач государственной инновационной политики на развитие и внедрение новейших технологий.*

Результаты работы *– осуществлен анализ зарубежного опыта государственной поддержки инновационной деятельности субъектов хозяйствования. Освещены стратегии формирования моделей инновационного развития Украины путем применения финансово–кредитных и налоговых рычагов, среди которых важнейшими являются государственная финансовая поддержка инновационного бизнеса в прямой и косвенной формах. Среди государственных инструментов поддержки инноваций эффективными могут стать: комплекс налоговых льгот, государственная политика ускоренной амортизации, предоставление государственных гарантий в инвестиционных кредитах малому и среднему бизнесу, стимулирование специализированных институтов, предоставление льготных займов предпринимателям новаторам, налоговые каникулы и формирования специальных инновационных фондов и отраслевых банков реконструкции и развития, поощрения системы льготного страхования рисков инновационного предпринимательства; введение государственного прессинга по использованию устаревших технологий и техники.*

Выводы *– одним из стратегических приоритетов государственной политики является внедрение принципов инновационного развития экономики Украины, а именно: повышение эффективности бюджетного финансирования научной сферы; интеграция отечественного научного сектора в Европейское научно–исследовательское пространство; создание высокотехнологических конкурентных товаров и услуг, а также инфраструктуры инновационной деятельности. Необходимость формирования стратегических приоритетов вызвана ростом ограничения*

производственных ресурсов; необходимостью повышения эффективности результатов внедрения новейших технологий, продуктов и услуг; и обеспечением благоприятных для здоровья человека стандартов жизни. В сфере услуг перспективы приобретают такие финансовые инструменты поддержки инноваций, как льготное кредитование, дотации и предоставление субсидий.

Ключевые слова: *инновации, государственная политика, механизм, инструмент, стратегия, приоритет.*

PENDZIN O.O.

Priorities and principles of state innovation policy

Subject of research *– mechanisms of providing innovative development in conditions of limited financial resources.*

The purpose of writing the article *is the author's definition of the priorities of the state policy in the sphere of scientific and technological and innovative transformations of the economy.*

Methodology of work *– general provisions of economic theory and economy of innovation, as well as a comparative analysis of the impact of priorities and objectives of the state innovation policy on the development of the introduction of advanced technologies.*

The results of the work *– an analysis of foreign experience of state support of innovation activity of business entities. The strategy of forming the model of innovative development of Ukraine through the application of financial–credit and tax levers is highlighted, among which the most important are the state financial support of innovative business in direct and indirect forms. Among the national instruments for supporting innovation, the following can be effective: a set of tax benefits, a state policy of accelerated depreciation, provision of state guarantees in investment loans for small and medium–sized businesses, stimulation of specialized institutions, provision of preferential loans to entrepreneurs–innovators, tax holidays and the formation of special innovation funds and sectoral banks reconstruction and development, promotion of the system of preferential insurance of risks of innovative entrepreneurship; introduction of state pressure on the use of outdated technologies and equipment.*

Conclusions *– One of the strategic priorities of state policy is the implementation of the principles of innovative development of the Ukrainian economy, namely: increasing the efficiency of budget financing of the scientific sphere; integration of the domestic scientific sector into the European research space; creation of high–tech competitive products and services and infrastructure of innovation activity. The need to formulate strategic priorities is due to the growth of production resource constraints; the need to increase the effectiveness of the results of the introduction of the latest technologies, products and services; and the provision of human–health standards of living. In the services sector, prospects are becoming financial instruments for supporting innovation, such as preferential lending, subsidies and subsidies.*

Key words: *innovation, state policy, mechanism, tool, strategy, priority.*

Постановка проблеми. Різке скорочення в останні роки інвестицій, в першу чергу в реальний сектор економіки країни, призвело до загрозливого зниження виробництва високотехнологічної продукції, яка є наслідком протиріч, що виникли в процесі реформування економіки і перешкоджають досягненню цілей інноваційного розвитку. При високому банківському відсотку та низькій заробітній платі багато інноваційних проектів, особливо у сфері механізації та автоматизації виробництва, а також ресурсозберігаючих технологій, стали неефективними. Поряд з традиційно обговорюваними чинниками, що зумовили такий стан основних фондів у реальному секторі економіки – відсутністю власних фінансових ресурсів суб'єктів господарювання, недоступністю дешевих середньострокових і довгострокових кредитів, незначними обсягами іноземних інвестицій, неможливістю держави забезпечити кредитно–фінансову підтримку процесів оновлення основних фондів, – негативну роль зіграло також багаторічне скорочення внутрішнього ринку внаслідок низької платоспроможності населення та суб'єктів господарювання. У пошуках ринків збуту виробленої продукції суб'єкти виходять на ринки інших держав, намагаючись використовувати

переваги конкурентоспроможності в першу чергу за ціновими факторами, а не технологічними і якісними показниками.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Необхідність переходу української економіки на шлях інноваційних перетворень повинна бути визнана одним із стратегічних пріоритетів держави. На даний момент основними цілями та завданнями з реформування науково–технічної та інноваційної сфери є [2, 5, 6, 8, 9]:

• підвищення конкурентоспроможності сектору наукових досліджень і розробок;

• інтеграція вітчизняного сектору наукових досліджень в Європейський дослідний простір;

• підвищення ефективності бюджетного фінансування наукової сфери;

• напрямок науково–технічного потенціалу на забезпечення потреб інноваційного розвитку економіки України і створення високотехнологічних товарів і послуг;

• підвищення ефективності національної інноваційної системи та інфраструктури інноваційної діяльності.

Світовий досвід показує [1, 3, 4, 8], що без активної регулюючої ролі держави не може бути ефективної, соціально орієнтованої ринкової економіки. Немає жодної країни з високорозвиненою економікою, де держава відсторонилася б від регулювання і стимулювання ключових соціально–економічних, в тому числі інноваційних, процесів.

Структурна перебудова економіки, орієнтована на використання інтелектуальних ресурсів і розвиток високотехнологічних виробництв потребує створення умов для безперервного оновлення технологій і продукції, росту освітнього рівня населення та удосконалення управління шляхом нововведень (інновацій), заснованих на новітніх наукових знаннях. Суть поточної економічної реформи полягає у створенні умов і стимулів до інновацій, розвитку інноваційного підприємництва і забезпечення економічного зростання за рахунок використання досягнень науки і техніки. Це зумовлює необхідність активізації інноваційної діяльності.

Метою написання ***статті*** є – визначити механізми забезпечення інноваційного розвитку в умовах обмежених фінансових ресурсів України. З метою активізації інноваційної діяльності в Україні держава має здійснювати управління інноваційною діяльністю через реалізацію відповідної інноваційної політики, яка включає сукупність законодавчих та нормативних актів і заходів, що забезпечують створення сприятливого інноваційного клімату в державі.

Виклад основного матеріалу. Інноваційна політика є складовою частиною соціально–економічної політики. Вона повинна об'єднувати загальними завданнями науку, техніку, виробництво, споживання, фінансову систему, освіту і повинна бути орієнтована на використання інтелектуальних ресурсів, розвиток високотехнологічних виробництв та пріоритетів економіки знань.

Існують три об'єктивні джерела формування пріоритетів [7]:

1. Зростаюча обмеженість виробничих ресурсів і виникнення на цій основі проблем поточної і передбачуваної незбалансованості у народному господарстві. Чим більше обмежений будь–який вид ресурсу, тим в більшій мірі науково–технічний прогрес повинен бути сконцентрований на економії і заміщенні даного виду ресурсу.

2. Створення і впровадження новітніх технологій, організаційно–технічних заходів, які дозволять забезпечити досягнення більш високих результатів розвитку за мінімальний проміжок часу.

3. Усунення або зменшення ступеня впливу соціальних обмежень, пов'язаних зі здоров'ям, умовами праці і побуту людини, необхідність підтримки екологічної рівноваги.

Серед пріоритетів, що мають велике значення для інноваційного розвитку економіки можна виділити [5]:

1) науково–технічні пріоритети вищого порядку. Основним критерієм їх відбору є відповідність конкретним цілям розвитку суспільства у ближчій і більш віддаленій перспективі;

2) окремі інноваційні проекти, які пов'язані з рішенням задач короткотермінового характеру, але мають велику актуальність для галузі, суб'єктів господарювання;

3) найважливіші види імпорту технологій, тобто використання політики запозичення найважливіших технологічних розробок або закупки підприємств «під ключ. Основні вимоги полягають у тому, щоб забезпечувалась швидка окупність валютних заходів, і досягався «прорив» за конкретним напрямком НТП.

Зокрема можна зауважити, що згідно з законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», де у статті другій визначено:

1. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні (далі – пріоритетні напрями) – науково і економічно обґрунтовані та визначені відповідно до цього Закону напрями провадження інноваційної діяльності, що спрямовані на забезпечення економічної безпеки держави, створення високотехнологічної конкурентоспроможної екологічно чистої продукції, надання високоякісних послуг та збільшення експортного потенціалу держави з ефективним використанням вітчизняних та світових науково–технічних досягнень.

2. Пріоритетні напрями інноваційної діяльності поділяються на стратегічні та середньострокові пріоритетні напрями.

Стратегічні пріоритетні напрями затверджуються Верховною Радою України на період до 10 років.

Середньострокові пріоритетні напрями визначаються на період до 5 років і спрямовані на виконання стратегічних пріоритетних напрямів

Крім державних напрямків формуються аналогічні їм на рівні регіонів. Серед них виділяються: ресурсозберігаючі технології, нові матеріали та джерела енергії; підвищення конкурентоздатності продукції машинобудування і радіоелектроніки, розширення експорту і заняття нових ніш світового ринку; імпортозаміщуючі виробництва; інформатика, телекомунікації і зв'язок; енергетика і транспорт; переробка і зберігання сільськогосподарської продукції; охорона навколишнього середовища.

Вибір шляху інноваційного розвитку та формування державної інноваційної політики для уряду будь–якої держави починається з визначення пріоритетів як основоположних, базових елементів державної політики, з яких починається її формування і якими визначаються її магістральні напрями.

Як свідчить досвід технологічно розвинутих країн [4], глибоко продуманий механізм обґрунтування та визначення пріоритетів на державному рівні і надійний моніторинг їхньої реалізації стають обов'язковою умовою ефективності інноваційної політики.

Виходячи з проведеного аналізу, стратегічними пріоритетними напрямами в Україні мають стати:

– освоєння нових, у тому числі відновлюваних джерел енергії, запровадження ресурсозберігаючих та енергоефективних технологій, технологій транспортування енергії;

– забезпечення розвитку високотехнологічних галузей промисловості, освоєння нових надточних технологій виробництва матеріалів, їх обробки і з'єднання, створення індустрії наноматеріалів;

– технологічне оновлення агропромислового комплексу;

– підвищення якості медичного обслуговування шляхом впровадження новітніх технологій та обладнання;

– широке застосування технологій охорони навколишнього природного середовища;

– широке застосування сучасних інформаційних технологій.

Важливим інструментом фінансового забезпечення та стимулювання інноваційної діяльності є відрахування коштів у резервні фонди. Наприклад, у Швеції фірми мають право вкладати до 50% прибутку в резервні фонди майбутніх інвестицій, які звільнені від оподаткування. Висока інноваційність корпорацій ФРН також завдячує формуванням численних неоподатковуваних резервних фондів з прибутку підприємств. У Японії фірмам з капіталом до 100 млн. єн дозволено збільшити на 16% нормативний ліміт на суму резервів, яка не оподатковується [8, с. 76–77].

Останніми роками в багатьох країнах виникли сумніви щодо ефективності інвестиційних податкових пільг. Поширена думка, що такі пільги ставлять у різні конкурентні умови галузі і фірми. Внаслідок цього в країнах з розвинутою ринковою економікою почали скорочувати податкові пільги з суттєвим зниженням ставок прибуткового оподаткування юридичних осіб. Вважають, що такий підхід ставить підприємців у приблизно однакові стартові умови, стимулює ділову та інвестиційно–інноваційну активність.

Дієвими засобами державної фінансової політики стимулювання інноваційного бізнесу в зарубіжних країнах є реалізація державних цільових кредитних програм (ДКЦП), гарантування позик, надання субсидій та дотацій на цілі науково–технічного розвитку тощо. Наприклад, ще у 1982 р. Федеральний уряд США створив програму інновацій і досліджень малого бізнесу (ПІДМБ), за якою у 1982–1992 рр. було субсидійоване понад 3 млрд. дол. на реалізацію 181824 проектів [4].

В Англії діє система конкурсної державної допомоги для найважливіших інвестиційних проектів вартістю не менше 0,5 млн. фунтів стерлінгів. Можна навести чимало прикладів підтримки ДКЦП урядами багатьох інших країн [1].

Ефективною формою фінансової допомоги інноваційному бізнесу в розвинутих країнах є гарантування державою позик. Зокрема, адміні–

страція малого бізнесу (АМБ) США 90% усієї фінансової допомоги надає у формі гарантованих позик (гарантія — до 90% суми позики, однак не більше 500 тис. дол.). Середній розмір гарантованих позик становить 175 тис. дол., а термін — близько восьми років (з фінансуванням капітального будівництва — до 20 років). Гарантії при реалізації комерційних кредитів, лізингових контрактів і венчурного фінансування, позик малим підприємствам передбачені урядами ФРН, Канади, Великобританії [3].

Ще одним важливим методом фінансової допомоги держави є пільгове кредитування інноваційного підприємництва. Наприклад, у Франції поширені такі види пільгових позик: позики, які повертають у разі успіху, і позики з пільговими процентами. Подібну підтримку малим підприємствам надають уряди Німеччини, Японії, Італії тощо. Так, кредити у рамках «Програми відродження Європи» надаються під 6% для придбання устаткування — на 10 років, для будівництва — на 15 років. В Італії МП можуть отримати позику на 10 років під 3—5% річних за ринкового курсу 15%. При достроковій сплаті кредиту сума позики зменшується на 20—30% [1–4].

Отже, модель інноваційного розвитку національної економіки є визначальним чинником прогресу суспільства та підвищення добробуту його членів. Цим зумовлена потреба державної підтримки інноваційної сфери як джерела економічного зростання і відродження національної культури, освіти та науки. Цілеспрямована політика держави у забезпеченні використання досягнень вітчизняної та світової науки і техніки дає змогу повніше задовольняти соціальні, економічні, культурні та інші потреби суспільства.

Аналіз економічної ситуації, що сформувалась в Україні під час переходу до ринкової системи господарювання, а також досвід зарубіжних країн щодо державного регулювання інновацій дає змогу виробити певну стратегію формування моделі інноваційного розвитку нашої держави шляхом застосування фінансово–кредитних та податкових важелів. Ми вважаємо, що у цієї стратегії має бути передбачено наступне: державна фінансова підтримка інноваційного бізнесу у прямій і непрямій формах є необхідною; головним напрямом фінансової підтримки інноваційного бізнесу повинна стати система податкових пільг; стимулювання розвитку інноваційного бізнесу повинно також забезпечуватися державною політикою прискореної амортизації; надання державних гарантій в інвестиційних кредитах, що їх надають малому інноваційному підприємництву; стимулювання спеціалізованих інститутів, надання пільгових позик підприємцям–новаторам, звільнення від оподаткування коштів, які спрямовують у фонд кредитів малому інноваційному підприємництву; створення інноваційних фондів і сприяння організації та діяльності комерційних інноваційних банків; заохочення системи пільгового страхування ризиків інноваційного підприємництва; запровадження державного пресингу щодо використання застарілих технологій і техніки.

Реалізація ідей інноваційного розвитку в Україні при запозиченні накопиченого іншими країнами позитивного досвіду, як засвідчує практика, не дає таких результатів, яких досягли ці країни, тому що у процесі цієї реалізації можуть діяти фактори, які на етапі впровадження годі було передбачити. Тому законодавчі органи держави, на наш погляд, після експериментальної 1 – 2–х річної практики дії законодавчих актів і при частковій появі їх негативних проявів повинні своєчасно переглянути їх дію і внести такі уточнення, які б дозволили закону діяти стабільно тривалий час.

Формування правової основи підприємництва в Україні засвідчує, що такі зміни відбуваються зі значним запізненням. Можна навести такі приклади, як практика відкриття малих СП у перші роки незалежності, оподаткування прибутку, виникнення показника граничної рентабельності, перехід до оподаткування доходу і ін. Багато недоліків проявились у перші ж роки після формування ВЕЗ; вкрай негативною для підприємництва виявилася сучасна практика вилучення ПДВ; податковий кодекс змінюється майже кожні півроку–рік, що не надає підприємцям впевненості у стабільності правил «економічної гри».

Соціально–економічний розвиток України сьогодні може бути збалансованим та ефективним лише за умов формування державної інноваційної стратегії із залученням сучасних фінансових інструментів реалізації загальнодержавних цілей інноваційної сфери з орієнтацією на інтегральний потенціал регіонів країни, рівень їхнього економічного та соціального розвитку, геополітичне положення, екологічну і демографічну ситуацію.

Інноваційна діяльність повинна бути пріоритетною, ефективною і гнучкою. Ефективність но-

вовведень залежить як від внутрішніх, так і від зовнішніх чинників. Вагомий вплив на результативність моделі інноваційного розвитку має фінансово–кредитний механізм регулювання нововведень як на макро–, так і на мікрорівні. Важливу роль у формуванні та функціонуванні моделі інноваційного розвитку відіграє підприємництво. Всебічне використання фінансово–кредитних важелів для підтримки державою інноваційної сфери, підтримки підприємництва і сприяння розвитку підприємств в Україні дозволить успішно виконати ті завдання із соціально–економічного розвитку, які передбачені програмними документами Президента, Уряду і Верховної Ради. На сьогодні і найближчу перспективу не тільки бажані, а й об'єктивно необхідні такі заходи інноваційної політики держави, за допомогою яких можливо вирішення низки актуальних завдань, а саме:

– формування запасу знань у сферах, які є рушіями економічного розвитку і інноваційного зростання;

– мобілізація громадських сил для досягнення визначених цілей, концентрація ресурсів на стратегічних напрямах інноваційних дій;

– ініціювання розробки сучасних проектів з інноваційним характером змін;

– визначення джерел фінансування в достатній мірі для наукомістких виробництв;

– формування внутрішнього ринку інновацій із власними пріоритетами з метою інтеграції у світовий поділ праці;

– розвиток нових складових інституційного середовища, у першу чергу, національної інноваційної системи, яка повинна узяти на себе вирішення основних завдань у сфері розробки і реалізації нововведень інноваційного характеру.

Завдання державної інноваційної політики обумовлюють наступні її основні напрями: сприяння розвитку підприємництва як основи формування інноваційної спрямованості національної економіки; створення інституційних засад інноваційної діяльності; розробка механізмів ресурсного забезпечення інноваційного процесу, включаючи кадрове забезпечення, пряме і непряме стимулювання інноваційної діяльності (правовими методами, методами податкової, амортизаційної, митної та ін. політики); розвиток інноваційної інфраструктури; створення системи інформаційного забезпечення; розвиток малого інноваційного підприємництва; промислова орієнтація науково досліджень тощо. Реалізація даних напрямів передбачає необхідність конкретних дій, за допомогою яких можна буде забезпечити створення нововведень радикального характеру, зменшення витрат у національному виробництві, зміну його структури, підвищення конкурентоспроможності і стійкості до спадів світової кон'юнктури.

Інноваційна політика, як сукупність дій держави, насамперед, повинна включати системний аналіз бізнес–середовища з подальшою оптимізацією системи державного впливу. Роль держави в даному випадку полягає в тому, щоб надавати допомогу підприємствам шляхом зменшення регуляторного навантаження і спрощення процедур ведення бізнесу. Через надмірну зарегульованість підприємствам складно впроваджувати інновації або підтримувати темпи зростання, оскільки багато часу, сил і фінансових ресурсів витрачається на забюрократизовані процедури, великий документообіг і корупцію. Зрозуміло, що в таких умовах впровадження інновацій та розвиток новітніх технологій не можуть бути пріоритетними напрямами їх діяльності.

Важлива роль у реалізації зазначених заходів, пов'язаних з інноваційною політикою, належить законодавству, що регулює інноваційну діяльність. Головним недоліком законодавчої бази України в цьому плані, як, до речі, майже всіх трансформаційних економік пострадянського простору, є надмірно велика кількість законів і підзаконних актів, які регулюють відносини в інноваційній сфері. У законодавчій площині однією з важливих проблем залишається слабкий захист авторських прав. Це зводить будь–яку патентну стратегію на внівець, тоді як на Заході дозволяє «забути» про конкурентів на 5–10 років.

Нестача фінансових ресурсів, часто безуспішні зусилля по залученню іноземних інвестицій у вітчизняну економіку призвели до того, що темпи відновлення промислового та технологічного потенціалу різко сповільнилися. Між тим, для розвитку нової економіки необхідні цілеспрямований розвиток і підтримка високотехнологічних підприємств і галузей, насамперед, тих, що пов'язані із забезпеченням енерго– і ресурсозбереження, виробництвом композиційних матеріалів, розробкою і впровадженням новітніх біотехнологій в сільському господарстві і медицині, розвитком сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки та ін. Такий підхід повинен

стати цільовою установкою інноваційної політики: поряд із підвищенням наукоємності існуючих галузей здійснювати переорієнтацію структури економіки країни на високотехнологічні галузі. При цьому об'єктивно посилюється необхідність у певному наборі інфраструктурних інститутів для підтримки і розвитку нових інноваційних структур: центрів трансферу технологій, бізнес–інкубаторів, технопарків, центрів комерціалізації технологій, державного фонду сприяння, фондів венчурного капіталу та ін. Хоча деякі з названих інститутів в Україні створені, їх діяльність поки не дає очікуваного ефекту. В основному це пов'язано з тим, що має місце асиметрія між можливостями цих інститутів і ринковим попитом на їх діяльність; відсутній достатній досвід співпраці учених і інженерів із підприємницьким сектором, оскільки відносини між ними у сфері фінансування, страхування, прав інтелектуальної власності належним чином не регулюються і не формалізовані.

Комплекс визначених покрокових дій держави дозволяє сформувати загальне бачення інноваційної політики з точки зору її функціональної спрямованості (див. рисунок), тобто ролі, яку вона покликана виконувати, щоб задіяти механізми підтримки економічного зростання на інноваційній основ

Зазначені функції тісно взаємопов'язані і можуть прямо або побічно впливати на кінцеві результати здійснюваної інноваційної політики держави. Тому їх реалізація повинна розглядатися як комплексна система, що забезпечує розробку взаємозалежних рішень, кожне з яких вносить свій внесок у загальну результативність діяльності суб'єктів інноваційного процесу. Саме він, як самостійна царина діяльності, є сферою реалізації державної інноваційної політики. Слід зауважити, що в умовах становлення ринку цей процес зазнає певні складності і зміни: з циклу впровадження науково–технічних розробок, здійснюваного державою, він перетворюється в

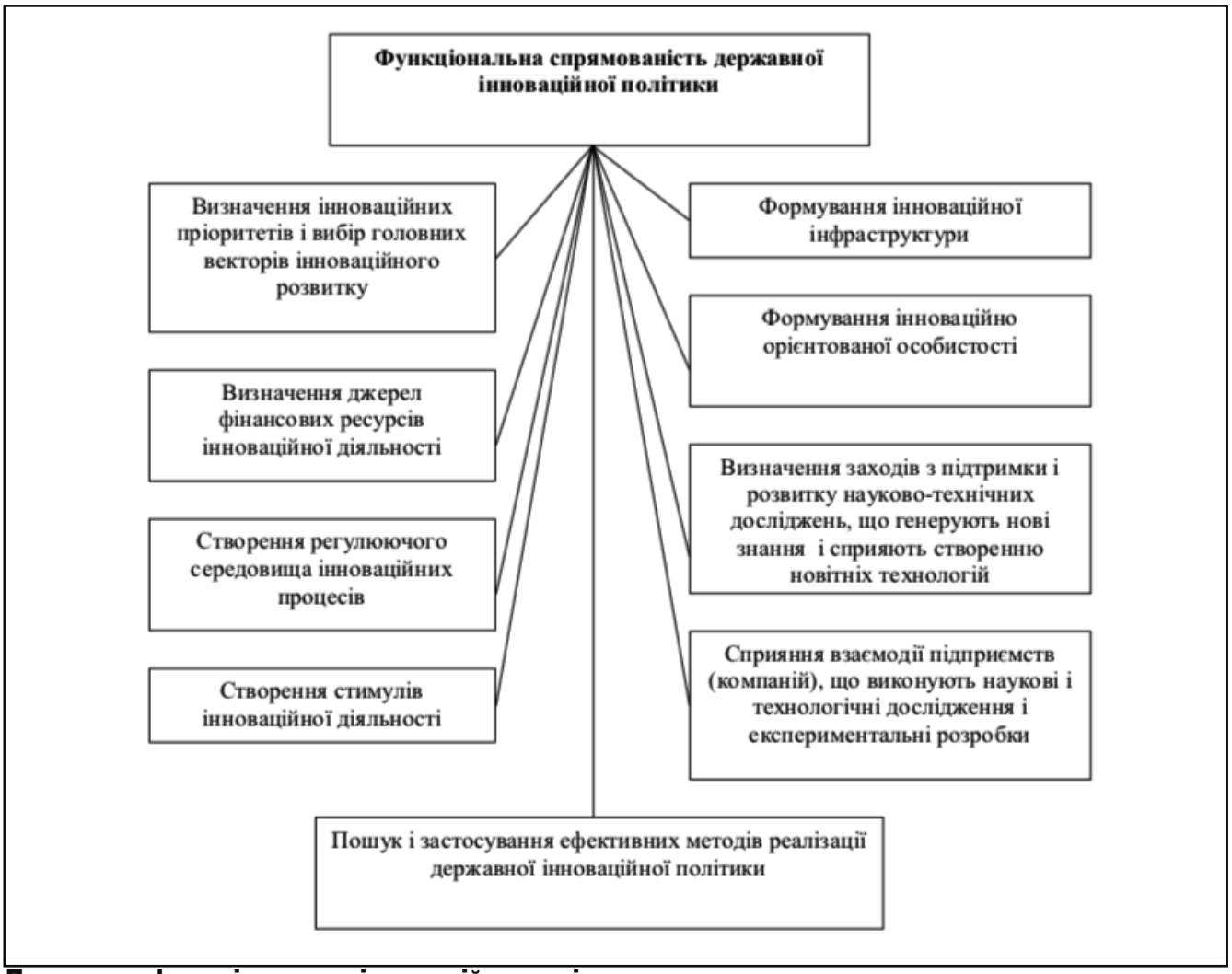

Державна функціональна інноваційна політика

багатосуб'єктний процес. Його ланками стають винахідники державної або комерційної структури, маркетинг, інноватор, що представляє переважно приватний капітал і виступає ініціатором і менеджером інноваційного процесу.

З визначенням функцій даному випадку правомірно напрошується висновок про імплікативний зв'язок інноваційної політики держави з інституційним контекстом інноваційної діяльності: якщо державна інноваційна політика реалізується, то формалізацією її функцій є створення інститутів, які формують зміст національної інноваційної системи. Отже, у змістовному аспекті національна інноваційна система є інтеграцією суб'єктів інноваційної діяльності, інноваційної інфраструктури, інноваційних процесів і ресурсів. Ця інтеграція стає системою тільки в тому випадку, коли взаємодія її складових породжує якості, недоступні окремим із них без взаємодії.

Висновки

Одним з із стратегічних пріоритетів державної політики є впровадження принципів інноваційного розвитку економіки України, а саме: підвищення ефективності бюджетного фінансування наукової сфери; інтеграція вітчизняного наукового сектору в Європейський науково–дослідний простір; створення високотехнологічних конкурентних товарів і послуг та інфраструктури інноваційної діяльності. Необхідність формування стратегічних пріоритетів викликана ростом обмеження виробничих ресурсів; необхідністю підвищення ефективності результатів впровадження новітніх технологій, продуктів і послуг; та забезпеченням сприятливих для здоров'я людини стандартів життя. У сфері послуг перспектив набувають таки фінансові інструменти підтримки інновацій, як пільгове кредитування, дотації та надання субсидій.

Список використаних джерел

1. Бологіб Т.М. Фінансування науки за кордоном / Т.М. Бологіб // Фінанси України. – 2005. – №4. – С. 46–53.

2. Кокурин Д.И. Инновационная деятельность / Д.И. Кокурин. – М.: Экзамен, 2001. – 576 с.

3. Пронкин С. Государственное управление зарубежных стран / С. Пронкин. – М. : Аспект–Пресс, 2001. – 416 с.

4. Степанова Т.Н. Опыт построения экономических отношений в научно–технической среде за рубежом / Т.Н. Степанова, В.А. Савченко. – М., 1999. – 48 с.

5. Федулова Л. Інноваційний розвиток економіки: модель, система, управління, державна політика / Л. Федулова. – К.: Інститут економічного прогнозування, 2004. – 234 с.

6. Шевченко В. Донецький науковий центр: сучасність та шляхи розвитку / В. Шевченко // Економіст. – 2003. – № 9. – С. 22–24.

7. Шовкун И. Институциональная модель научной системы Украины в трансформационной экономике / И. Шовкун // Экономика Украины. – 2004. – №11. – С. 69–76.

8. Шовкун І.А. Моделі інноваційного розвитку: міжнародний досвід та уроки для України / І.А. Шовкун // Проблеми науки. – 2002. – №8. – С. 75–83.

9. Яцків Я. Трансформація наукової системи України: перехід до ринку / Я. Яцків // Розбудова держави. – 2002. – №1–4. – С. 18–29.

References

1.Bogolog T.M. Financing science abroad / T.M. Bolohib // Finance and Ukraine. – 2005. – №4. – P. 46–53.

2. Kokurin D.I. Innovative activity / D.I. Cocurin – Moscow: Exam, 2001. – 576 pp.

3. Prokin S. State Administration of Foreign Countries / S. Pronkin. – M.: Aspect–Press, 2001. – 416 pp.

4. Stepanova T.N. Experience in building economic relations in the scientific and technical environment for by the border / T.N. Stepanova, VA Savchenko – M., 1999. – 48 p.

5. Fedulova L. Innovative economic development: model, system, management, state policy / L. Fedulova – K .: Institute for Economic Forecasting, 2004. – 234 p.

6. Shevchenko V. Donetsk Scientific Center: Modernity and Development Ways / V. Shevchenko // Economist. – 2003. – No. 9. – P. 22–24.

7. Shovkun I. Institutional model of the scientific system of Ukraine in the transformational Economics / I. Shovkun // Economy of Ukraine. – 2004. – No. 11. – P. 69–76.

8. Shovkun I.A. Models of innovation development: international experience and lessons for Ukraine / I.A. Shovkun // Problems of science. – 2002. № 8. – P. 75–83.

9. Yaktsov Ya. Transformation of the Ukrainian scientific system: transition to the market / Ya. Yatskiv / Renewable state – 2002 – No. 1–4. – P. 18 – 29.

Дані про автора

Пендзин Олександр Олегович,

аспірант відділу модернізації механізмів управління економікою, Державний науково–дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки

e–mail: sasha.pendzin@gmail.com

Данные об авторе

Пендзин Александр Олегович,

аспирант отдела модернизации механизмов управления экономики, Государственный научно–исследовательский институт информатизации и моделирования экономики

e–mail: sasha.pendzin@gmail.com

Data about the author

Pendzin Alexandr,

post–graduate student of department of modernization of economic management mechanisms, State Research Institute of Informatization and Economic Modeling

e–mail: sasha.pendzin@gmail.com

УДК 330.34 *DOI: 10.5281/zenodo.2537258*

ДІДУШКО Д.М.

Імплементація інтернет речей в галузях світової економіки

Предмет дослідження *– особливості виникнення новітніх продуктів і послуг в просторі формування і розвитку інтелектуальних технологій.*

Метою написання статті *є авторське бачення специфіки впливу Інтернет речей на конкурентоспроможність національної економіки в глобальному просторі.*

Методологія проведення роботи *– загальні положення економічної теорії, постулати інноваційної економіки, а також PESTL–аналіз задля виявлення ключових особливостей і впливу середовища на ефективність впровадження новітньої технології в сучасній Україні.*

Результати роботи *– здійснено аналіз середовища впровадження Інтернет речей в Україні, що свідчить про несприятливі політичні чинники в Україні, проте скориставшись можливостями Європейської зони вільної торгівлі, країна може займати перспективні позиції на світовому ринку Інтернету речей. Економічні умови є відносно сприятливими для побудови бізнесу у секторі Інтернету речей, а соціальні чинники є більш сприятливими для розвитку ринку у визначеному секторі, зокрема у сегменті B2C. Інноваційне–технологічне середовище відрізняється високим потенціалом та одночасно відсутністю державної підтримки і захисту винаходів. Не зважаючи на певні переваги за іншими рівними умовами, складність законодавства, яке регулює міжнародну торгівлю, податкові, цивільно–трудові відносини є стримуючим фактором для розвитку ринку Інтернету речей в Україні.*

Висновки *– Ринок Інтернету речей є надзвичайно перспективним і його зростання є неминучим. Він несе чимало можливостей, зокрема: Інтернет речей промислових товарів, ринок IoT платформ тощо, але існують і загрози, які стримують його розвиток в Україні. Подолання цих загроз може перетворити наявні умови в нові можливості, тому це стає важливим завданням сьогодення. Загалом, для України є багато шляхів успішного використання можливостей ринку Інтернету речей, проте, існують державні проблеми, без подолання яких конкурування на даному ринку буде практично неможливим, зокрема, каменем спотикання все ще залишається політико–правова система.*

Ключові слова: *інтелектуальні технології, PESTL–аналіз, Інтернет речей, ринок IoT платформ.*

ДИДУШКО Д.Н.

Имплементация интернет вещей в отраслях мировой экономики

Предмет исследования *– особенности возникновения новейших продуктов и услуг в пространстве формирования и развития интеллектуальных технологий.*

Целью написания статьи *является авторское виденье специфики влияния Интернет вещей на конкурентоспособность национальной экономики в глобальном экономическом пространстве.*

Методология проведения работы *– общие положения экономической теории, постулаты инновационной экономики, а также PESTL–анализ для выявления ключевых особенностей и влияния среды на эффективность внедрения новой технологии в современной Украине.*

 © ДІДУШКО Д.М., 2018